

Skåne läns författningssamling

Länsstyrelsen

12FS 2009: 174

01-10:26

Utkom från trycket

den 23 december 2009

Länsstyrelsens allmänna föreskrifter om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism;

beslutade den 18 december 2009.

- Länsstyrelsen föreskriver följande med stöd av 18 § förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism¹.

1 kap. Tillämpningsområde och definitioner:

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om åtgärder som ett företag ska genomföra för att förhindra att dess verksamhet utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Föreskrifterna anger bland annat vad som avses med riskbaserat förhållningssätt, rutiner, kundkännedom, uppgifts- och granskningskyldighet samt utbildning och skydd av anställda.

2 § Dessa föreskrifter ska tillämpas av fysiska och juridiska personer som driver sådan verksamhet som anges i 1 kap. 2 § 11, 12, 14-16 lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (EGT L 309, 25.11.2005 s. 15, Celex 32005L0060) samt Kommissionens direktiv 2006/70/EG av den 1 augusti 2006 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG med avseende på definitionen av ”personer i politiskt utsatt ställning”, samt tekniska kriterier för att kunna tillämpa lägre krav på kundkontroll och göra undantag på grund av finansiell verksamhet som drivs tillfälligt eller i mycket begränsad omfattning (EGT L 214, 4.8.2006 s. 29, Celex 320060070).

Bestämmelser som gäller för juridiska personers styrelse eller verkställande direktör, ska tillämpas på motsvarande sätt i fråga om behöriga företrädare i de associationsformer där styrelse eller verkställande direktör inte förekommer.

3 § I dessa föreskrifter används samma definitioner som i 1 kap. 5 § lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism om inte annat anges.

Övriga definitioner:

- *företag*: verksamhetsutövare som anges i 1 kap. 2 § 11, 12, 14-16 lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

2 kap. Riskbaserat förhållningssätt

1 § Ett företag ska vidta åtgärder för att förhindra att dess verksamhet utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Åtgärderna ska anpassas efter risken för att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

2 § För att uppfylla kraven ska företaget:

1. göra en riskbedömning enligt 2 kap. 3 § dessa föreskrifter,
2. skapa rutiner i enlighet med 3 kap. 1 § dessa föreskrifter, och
3. löpande se över och uppdatera riskbedömningen och vid behov revidera företagets rutiner, samt
4. löpande beakta information om nya trender och mönster som används samt metoder som kan användas vid penningtvätt och finansiering av terrorism.

Riskbedömning

3 § Ett företag ska bedöma risken för att den egna verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Riskbedömningen ska göras på lämpligt sätt med hänsyn till typen av kunder, affärsförbindelser, produkter, transaktioner samt andra relevanta faktorer.

3 kap. Rutiner

1 § Ett företag ska ha rutiner avseende:

1. grundläggande åtgärder för kundkännedom enligt 2 kap. 3 § lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt bestämmelserna i 4 kap. dessa föreskrifter,

2. undantag från grundläggande åtgärder för kundkännedom enligt 2 kap. 5 § lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt bestämmelserna i 5 kap. dessa föreskrifter,
3. skärpta åtgärder för att uppnå kundkännedom enligt 2 kap. 6 § lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt bestämmelserna i 6 kap. dessa föreskrifter,
4. fortlöpande uppföljning av affärsförbindelser enligt 2 kap. 10 § lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt bestämmelserna i 7 kap. dessa föreskrifter,
5. bevarande av handlingar och uppgifter om åtgärder som har vidtagits för att uppnå kundkännedom enligt 2 kap. 13 § lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt bestämmelserna i 8 kap. dessa föreskrifter,
6. granskning av misstänkta transaktioner samt rutiner för uppgiftsskyldigheten till Rikspolisstyrelsen enligt 3 kap. 1 § lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt bestämmelserna i 9 kap. dessa föreskrifter,
7. intern information och utbildning till anställda enligt 5 kap. 1 § lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt bestämmelserna i 11 kap. 1 § dessa föreskrifter,
8. skydd av anställda från hot eller fientliga åtgärder enligt 5 kap. 2 § lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt bestämmelserna i 11 kap. 2 § dessa föreskrifter, och
9. internkontroll enligt 12 kap. dessa föreskrifter.

Företagets rutiner ska vara skriftliga och utgå från företagets verksamhet och riskbedömning.

4 kap. Grundläggande åtgärder för kundkännedom

Kontroll av kundens identitet

1 § Ett företag ska vid situationer som kräver kundkännedom enligt 2 kap. 2 § lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism kontrollera kundens identitet i enlighet med 4 kap. 2 - 3 §§ dessa föreskrifter.

Fysisk person

2 § Ett företag ska utföra identitetskontroll av en fysisk person genom att kontrollera svenskt körkort, svenskt pass, identitetskort som utfärdats av svensk myndighet eller svenskt certifierat identitetskort.

Identitetskontroll av en utländsk medborgare som saknar ovan nämnda identitetshandlingar ska utföras med ledning av pass eller andra identitetshandlingar, vilka visar medborgarskap och är utfärdade av en myndighet eller annan behörig utfärdare.

En kopia av identitetshandlingen rörande utländsk medborgare ska alltid bevaras.

Juridisk person

3 § Identitetskontroll av en kund som är en juridisk person ska utföras genom kontroll av registreringsutdrag, motsvarande behörighetshandlingar eller genom motsvarande kontroll av externa register.

Identifiering av företrädare för en juridisk person ska utföras i enlighet med bestämmelserna om identitetskontroll av fysisk person i 4 kap. 2 § dessa föreskrifter.

Kontroll av den verkliga huvudmannens identitet

4 § Ett företag ska vid situationer som kräver kundkännedom enligt 2 kap. 2 § lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism kontrollera en verklig huvudmans identitet genom tillförlitliga och tillräckliga uppgifter via externa register, från kunden eller via andra uppgifter som företaget tagit del av.

5 § Då kunden utgör en juridisk person, avses följande med verklig huvudman:

- indirekt eller direkt innehavare av 25 % av tillgångarna i en juridisk person plus en aktie eller rösträttsandel,
- framtida förmånstagare till 25 % eller mer av en stiftelses eller motsvarande juridisk konstruktions tillgångar, eller
- den eller de fysiska personer som utövar bestämmande inflytande över en kund.

Åtgärder som har utförts av utomstående

6 § Ett företag får förlita sig på åtgärder för grundläggande kundkännedom som har utförts av en utomstående enligt 2 kap. 3 § tredje stycket lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism även om handlingarna och uppgifterna är andra än de som krävs enligt dessa föreskrifter. Detta gäller om åtgärderna vidtas enligt motsvarande krav i ett land inom EES samt i ett land utanför EES som anges i 13 kap. 1 § dessa föreskrifter.

7 § Bestämmelserna i 2 kap. 3 § tredje stycket lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism om att ett företag får förlita sig på åtgärder som har utförts av utomstående gäller inte för uppdragsavtal eller motsvarande där en uppdragstagare utför en åtgärd som företaget annars skulle ha utfört enligt lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

5 kap. Undantag från bestämmelser om grundläggande åtgärder för kundkännedom

1 § Bestämmelserna om grundläggande åtgärder för kundkännedom gäller inte heller för kunder som är offentliga myndigheter eller offentliga organ och som uppfyller följande kriterier:

1. kunden har tilldelats offentliga funktioner genom fördraget om Europeiska unionen, fördragen om gemenskaperna eller gemenskapens sekundärlagstiftning,
2. kundens identitet är allmänt tillgänglig, öppen och säker,
3. kundens verksamhet och redovisningsmetoder medger insyn, och
4. kunden är ansvarig inför en gemenskapsinstitution eller en medlemsstats myndigheter, eller om det finns lämpliga kontrollsystem för att övervaka kundens verksamhet.

6 kap. Skärpta åtgärder för att uppnå kundkännedom

1 § Om risken för penningtvätt och finansiering av terrorism är hög ska skärpta åtgärder vidtas för att uppnå kundkännedom. Om omständigheterna i det enskilda fallet inte visar motsatsen, ska hög risk anses föreligga i fall då det rör sig om personer som omnämns i 6 kap. 2-6 §§ dessa föreskrifter.

Fysisk person på distans

2 § Vid identitetskontroll av en fysisk person på distans ska företaget säkerställa kundens identitet genom inhämtning av uppgifter om kundens namn, personnummer eller motsvarande samt kundens adress. De inhämtade uppgifterna ska sedan kontrolleras mot externa register, intyg eller annan motsvarande dokumentation. Därefter ska kontakt med kunden ske genom att bekräftelse skickas till kundens folkbokföringsadress eller motsvarande åtgärd.

Företaget kan även utföra identitetskontrollen genom att använda elektronisk legitimation för att skapa en elektronisk signatur enligt definitionen i 2 § lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer eller använda någon annan motsvarande teknik för elektronisk identifiering.

Juridisk person på distans

3 § Vid identitetskontroll av en juridisk person på distans ska företaget säkerställa kundens identitet genom utförande av kontroll av registreringsbevis eller motsvarande behörighetshandlingar eller genom motsvarande kontroll mot externa register. Därefter ska kontakt med kunden ske genom att en bekräftelse skickas till kundens registrerade adress eller motsvarande åtgärd.

Identiteten på en företrädare för en juridisk person ska kontrolleras i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. 2 § dessa föreskrifter.

Person i politiskt utsatt ställning

4 § Vid tillämpning av 1 kap. 5 § 7 lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. ska följande personer och därutöver deras familjemedlemmar och kända medarbetare anses vara personer i politiskt utsatt ställning:

1. stats eller regeringschefer, ministrar samt vice och biträdande ministrar,
2. parlamentsledamöter,
3. domare i högsta domstolen, domare i konstitutionella domstolar eller andra rättsliga organ på hög nivå vilkas beslut endast undantagsvis kan överklagas,
4. högre tjänstemän vid revisionsmyndigheter och ledamöter i centralbankers styrande organ,
5. ambassadörer, ambassadörers ställföreträdare samt höga officerare vid försvarsmakten,
6. personer som ingår i statsägda företags förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan.

Personer med befattningar på gemenskapsnivå och internationell nivå, motsvarande de i 1-5, ska omfattas i tillämpliga delar.

5 § Med närmaste familjemedlemmar enligt 1 kap. 5 § 7 lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism avses följande personer:

1. maka eller make,
2. partner som enligt nationell lag likställs med maka eller make,
3. barn och deras makar eller partners, samt
4. föräldrar.

6 § Med kända medarbetare enligt 1 kap. 5 § 7 lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism avses följande personer:

1. fysiska personer om vilka det är allmänt känt att de gemensamt med den person som avses i 6 kap. 3 § dessa föreskrifter, är verkliga huvudmän till juridiska personer eller juridiska konstruktioner, eller som på annat sätt haft nära affärsförbindelser med en sådan person som avses i 6 kap. 3 § dessa föreskrifter.
2. fysisk person som är ensam verklig huvudman till juridiska personer eller juridiska konstruktioner om vilka det är allmänt känt eller där det finns anledning att anta att de egentligen har upprättats till förmån för en sådan person som avses i 6 kap. 3 § dessa föreskrifter.

7 § En person i politiskt utsatt ställning ska betraktas som sådan under minst ett år efter det att personen lämnat sin offentliga funktion. Därefter ska

företaget utifrån risken för penningtvätt och finansiering av terrorism, avgöra om det finns skäl att fortsätta tillämpa skärpta krav på åtgärder för kundkännedom enligt 2 kap. 6 § tredje stycket 2 lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

7 kap. Fortlöpande uppföljning av affärsförbindelser

1 § Ett företag ska ha ett elektroniskt system eller en manuell rutin för att fortlöpande följa upp affärsförbindelser samt dokumentera denna i enlighet med 2 kap. 10 § lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt 8 kap. 1 § dessa föreskrifter.

2 § Om en kund ingår avtal om ytterligare produkter och tjänster och detta innebär en avvikelse från vad som tidigare är känt om kunden och dennes affärs- och riskprofil, ska företaget uppdatera sin kännedom om kunden genom att vidta de åtgärder som krävs i enlighet med 2 kap. 3 § 2 och 3 lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt 3 kap. 1 § 1-3 och 5 dessa föreskrifter.

8 kap. Bevarande av handlingar eller uppgifter

1 § De handlingar som ett företag bevarar enligt 2 kap. 13 § lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska bevaras på ett betryggande sätt samt vara ordnade på ett sådant sätt så att handlingarna är lättåtkomliga och sökbara antingen elektroniskt eller i pappersform.

9 kap. Uppgifts- och granskningsskyldighet

Granskning av transaktioner

1 § Ett företag ska vid sin granskning enligt 3 kap. 1 § lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ägna särskild uppmärksamhet åt företrädesvis följande transaktioner och situationer:

- svårigheter vid identifiering av kunden och kundens bakomliggande intressen,
- komplicerade och ovanligt omfattande transaktioner, vilka kan anses innebära särskild risk för penningtvätt,
- stora kontantbetalningar samt sådana betalningar som avviker från kundens eller kundkategorins normala beteende,
- stora antal köp eller försäljningar under en viss tid som inte överensstämmer med det normala för kunden eller kundkategorin,
- transaktioner som kan ifrågasättas utifrån vad som är känt om kundens ekonomiska ställning,

- köp eller försäljningar där köpeskillingen inte står i rimlig proportion till varans marknadsvärde,
- övriga köp som inte överensstämmer med kundens normala mönster, eller
- bulvanförhållanden.

Därutöver ska även ytterligare transaktioner som kan anses innebära en särskild risk för penningtvätt och finansiering av terrorism uppmärksammas.

Uppgifter till Rikspolisstyrelsen

2 § Ett företag ska lämna uppgifter om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism till Rikspolisstyrelsen enligt 3 kap. 1 § andra stycket lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Uppgifterna ska lämnas över på det sätt som Rikspolisstyrelsen anvisar.

3 § Ett företag ska dokumentera de transaktioner som granskats enligt 3 kap. 1 § första och andra stycket lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, samt vilka åtgärder som vidtagits i samband med granskningen. Dokumentationen ska förvaras i enlighet med bestämmelserna i 8 kap. 1 § dessa föreskrifter.

10 kap. Centralt funktionsansvarig

1 § Ett företags styrelse eller verkställande direktör ska utse en centralt funktionsansvarig person inom företaget som ansvarar för uppgifts- och granskningsskyldighet enligt 3 kap. 1 § första till tredje och femte stycket lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt 9 kap. dessa föreskrifter. Den centralt funktionsansvarige kan utse och delegera befogenheter till en eller flera personer som biträder henne eller honom.

11 kap. Utbildning och skydd av anställda

1 § Ett företag ska ha ett för företaget anpassat utbildningsprogram som är avsett att hjälpa företagets anställda i frågor som har samband med penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Ett företag ska även fortlöpande ge information och utbildning till sina anställda inom relevanta verksamhetsområden angående de åtgärder som företaget vidtagit och ska vidta för att förhindra förekomsten av penningtvätt och finansiering av terrorism. Motsvarande gäller för ändringar i regelverk samt nya trender och mönster som används samt metoder som kan användas vid penningtvätt och finansiering av terrorism.

2 § Ett företag ska identifiera och analysera vilka hot eller fientliga åtgärder som kan komma att riktas mot anställda till följd av att de granskar eller rapporterar misstankar om penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Företaget ska utreda incidenter som inträffar och använda kunskapen de får för att uppdatera de rutiner som skyddar anställda samt vidta de åtgärder som behövs i det enskilda fallet.

12 kap. Intern kontroll

1 § Ett företag ska genomföra kontroller för att säkerställa att dess verksamhet uppfyller lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, bestämmelserna i dessa föreskrifter samt företagets rutiner rörande åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

13 kap. Stater utanför EES med motsvarande regler

1 § Vid tillämpning av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt de här föreskrifterna anses följande stater utanför EES ha regler motsvarande de i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism:

Argentina,
Australien,
Brasilien,
Folkrepubliken Kinas administrativa region Hong Kong,
Japan,
Kanada,
Mexiko,
Nya Zeeland,
Ryssland,
Schweiz,
Singapore,
Sydafrika, och
USA.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2010.

GÖRAN TUNHAMMAR

Stefan Fristedt

